

Blås pessimisterna

Tvärnit, nedfryst och kolsvart på marknaden. De negativa superlativen konkurrerar om utrymmet på löpsedlar och tidningars förstasidor. Varje nyhetssändning talar om rekordvarsel och galloperande arbetslöshet. ”Rekord” som vi förknippar med positiva händelser används nu om människors ödesdigra risk att bli av med jobbet.

Det vilar nästan något skumt över företag som går mot strömmen och satsar på att utveckla sin viktigaste resurs, medarbetarna, istället för att skicka ut dem i den isande kylan. Vad är det egentligen som händer?

Morgonrusningens köer till storstädernas citykärnor känns minst lika täta som förut, tunnelbanan och pendeltågen befolkas som vanligt och järnvägens försenade tåg är fullbokade. Är det kris?

Tidningarna svarta varselrubriker talar sitt tydliga språk och många – fler än nödvändigt – oroas för att mista jobbet. Människor drabbas när bankernas räntegap till riksbanken snarare ökar än minskar trots att noll-räntan är nära. De har svårt att förstå varför också deras företag måste varsla. Följa-John-be-

teende och börskurser ser ibland ut att betyda mer än fundamentala orsaker. Undantagen finns lyckligtvis bland företag som investerar sina vinster och andra tillgångar i duktiga medarbetare. Personal som behöver skolas om och skolas upp för att möta kommande efterfrågan på kunskap och kompetens när tvättmaskiner och kylskåp blivit ytterligare ett år äldre och måste bytas ut. Dagens vänteläge minskar inte slitaget på hemmets och marknads produktionstillgångar, även om en del fabriker ”står stilla”.

Dagens kris måste bytas mot morgondagens utmaningar och möjligheter. Nu måste vi ”blåsa pessimisterna”. Inte på ett naivt och dumt sätt utan med substans och fakta. Arbetsförmedlingen kommer att ta in mellan 4-500 000 lediga jobb under 2009. Det vill säga lika många som varje år i början av 2000-talet. Arbetsgivarna kommer att göra uppemot en miljon anställningar i år. Arbetsförmedlingens och de privata aktörernas jobbcoacher dammsuger marknaden på så kallade dolda jobb och arbetsgivarna kommer att inventera praktikplatser för att bidra till att ”hålla igång” arbetskraften.

Många arbetsgivare tar vara på tillfället att rekrytera ”den bästa arbetskraft som finns” när varsel, uppsägningar och arbetslöshet frigör kompetensstarka människors arbetsvilja. Man kan hoppas att flera arbetsgivare inser vad som sker de närmaste åren när finalisterna - fyrtiotalisterna - lämnar arbetsmarknaden och debutanterna – de nyexade – inte fyller på i samma takt.

Antalet utrikes födda kommer in på arbetsmarknaden i samma omfattning som de svenskfödda lämnar. Men volymbalansen är en skimär eftersom utrikes födda anställs i lägre grad än svenskfödda. Möjligheterna att få tag i arbetskraft beror inte bara på antalet personer på arbetsmarknaden utan också på arbetsgivarnas intresse att anställa ickesvenskar. Kompetens och kunskap måste få större betydelse än hudfärg och efternamn. Som exempel sägs att Malmö har landets högst utbildade taxiförare. Inte någon nackdel för taxi men är det optimalt för näringslivet, individerna och samhället.

Allt mörker följs av ljus, ur de flesta kriser växer nytt och fräscht, olönsamma företag och verksamheter upphör, människors kreativitet och överlevnadsförmåga är störst när pressen ökar, möjligheterna framträder när den värsta dimman skingrats.

Vi måste ha respekt för den oro som drabbar människor av kött och blod när jobbet försvinner och a-kassan känns tunn. Men vi måste tränga ut negativa tankar och se möjligheter. Helt enkelt ”blåsa pessimister och olyckskorpar”. Många kan mycket mer än det själva tror.

Lars Sjöström
Arbetsmarknadskonsult
F.d. direktör inom Arbetsförmedlingen